

MOSKÉHVERDAG: Ledere i norske moskeer føler «et veldig stort forventningspress» om å ta grep mot radikaliseringsprosessen, viser evaluering av dialogarbeid mellom tros- og livssynsarbeid i Norge. – Urealistisk høyt, mener forskeren bak, og flere med ham.

Foto: Bård Bøe/arkiv

Moskeer stopper ikke rad

MOSKEER I SKVIS: Ledere i moskeer opplever press om å hindre radikaliseringsprosessen. – Urealistiske forventninger, sier Sylo Tarku, som mener de vitner om kunnskapsmangel om muslimer.

ANDREAS W. H. LINDVÅG
andreas.lindvag@vl.no

«Moskeer uten kontroll», lød overskriften i onsdagens Klassekampen, få dager etter terrorangrepene i Paris. «Har dere mistet kontrollen på muslimsk ungdom», ble forstander Basim Ghozlan i Rabita-moskeen spurt. – Jeg ville reagert kraftig på det spørsmålet, kommer det kontant fra prost Den norske kirke, Trond Bakkevig.

– Det innebærer et syn på forholdet mellom ungdom og moskeer, som jeg ikke ville ønsket at

det skulle være mellom kirke og kristen ungdom. For det andre er det svært mye ungdom som ikke går noe særlig i moskeer. For det tredje står folk selv ansvarlig for det de gjør.

«Snakk med moskeene». Hvorfor er forventningene så store til at moskeene skal kunne ordne opp i møte med radikaliseringsprosessen? For lederne i moskeene opplever «et veldig stort forventningspress», bekrefter forskningsleder Ånund Brottveit ved Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning (KIFO).

Vi må bort fra to tanker, mener

Sylo Tarku, generalsekretær i LIM-nettverket:

- At alle muslimer er medlem i moskeer.
- At de har så stor makt over muslimer.

Kartlegging. I forbindelse med en evaluering av tros- og livssynsdialoger i Norge intervjuet Brottveit og forskerkollegene sentrale muslimske ledere tilknyttet Islamsk Råd Norge, moskeenes paraplyorganisasjon.

– Det kan nesten tolkes som at det ventes at de skal ha kontroll på ungdom som er i faresonen for å bli radikaliseret, eller er i

en prosess, sier Brottveit.

Hvor forventningene kommer fra opplever de som litt uklart, men mye formidles gjennom mediene, fortsetter han:

– Enkelte rikssynsere og politikere har helt urealistiske forventninger, sett i forhold til moskeenes rolle og ressurser.

Religiøse representanter.

– Når det er et problem, så er mantraet «snakk med moskeene», sier Sylo Tarku, generalsekretær i LIM-nettverket.

– Moskeene kan ikke sees som en løsning på alt muslimer gjør, selv om de må gjøre sin del i

kampen mot radikaliseringsprosessen.

Han er enig i at forventningene er store til moskeene, og mener det skyldes at «man ser på muslimer som religiøse i utgangspunktet og moskeene som deres representanter».

– De siste tallene jeg så viste at bare rundt halvparten av landets muslimer som er registrert i et trossamfunn.

– *Hvorfor ser så mange på denne litt ubestemmelige gruppen «muslimer» som religiøse?*

– Fordi religiøse ledere har snakket på vegne av muslimer i media i veldig lang tid. Det hadde vært unaturlig om en prest fikk

KRITISK: Sylo Taraku, generalsekretær i LIM-nettverket.
Foto: Terje Pedersen/NTB scanpix

77 Moskeene kan ikke sees som en løsning på alt muslimer gjør, selv om de må gjøre sin del i kampen mot radikaliserings, sier Sylo Taraku, generalsekretær i LIM-nettverket.

HARDTARBEIDENDE: Basim Ghozlan, forstander i Rabita-moskeen.
Foto: Kai-Otto Melau

Radikaliserings

definere andre nordmenns følelser, krav og interesser utad. Det er viktig å forstå at det er forskjellige måter å være muslim på, sier han.

– **Moskeene kan spille sin rolle bedre.** Arshad M. Ali, skribent i Stavanger Aftenblad og styremedlem i islamforumet Mina-reten, mener også at moskeenes rolle overdrives.

Ungdom bruker oftest ikke så mye tid i moskeene, men ber og går, forteller han. Likevel synes han det er forståelig at mange ser til moskeene, når «religion brukes til å legitimere vold» og man lurer på hvordan en skal få has på problemet.

– Selv om moskeen kan virke litt førstegenerasjon, litt fremmed for ungdommene, har budskapet i fredagsbønnen

ORDFORKLARINGER

◉ **LIM-nettverket:** Likestilling, integrering, mangfold. En ikke-statlig organisasjon som vil fremme innvandreres deltakelse, tillit og tilhørighet til samfunnet. Står for liberale og sekulære verdier.

◉ **KIFO er kortversjonen av Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning.**

Kilder: limnett.no

og språket man bruker noe å si.

I dag finner mange unge feil svar på eksistensielle spørsmål på internett, mener han.

– **Påvirker ikke vårt arbeid**

– Det kan hende det er flere der ute som har urealistiske forventninger til moskeene, men det vil ikke spille noen rolle for oss. Å arbeide mot radikaliserings er vårt eget moralske ansvar, sier Basim Ghozlan, forstander i Rabita-moskeen i Oslo.

Han merker mest til de medieskaptene forventningene.

– *Hva mener du er urealistisk ved forventningene?*

– De som alt har bestemt seg og alt har ekstremistiske holdninger har ikke tillit til moskeene nettopp på grunn av det. De er vanskelige å nå.

Krigsherren Muhammed

Selvfølger har terroren også med islam å gjøre, mener Vebjørn Selbekk. I så fall kan kristendommen ha et forklaringsproblem.

KOMMENTAR
ALF GJØSUND
kommentator

Islam er i en særstilling blant verdensreligionene, ved at den har en krigens mann som religionsstifter, sa Dagen-redaktør Vebjørn Selbekk i Dagsnytt atten denne uken. Han sammenlignet dette med at Jesus «lærte oss å snu det andre kinnet til».

Men dette bildet av Jesus er ikke entydig i Det nye testamentet. Han var for eksempel ganske voldsom da han gikk løs på pengevekslere og handelsfolk på tempelplassen med en svepeavtau, veltet bordene deres og strødde myntene utover.

Og selv om han forkynte et radikalt ikkevoldelig budskap, tok han aldri avstand fra den krigens og voldens Gud vi møter i Det gamle testamentet.

Tolkninger. Heller ikke Selbekk vil gjøre det. Som konservativ kristen bruker han i stedet en tolkningsnøkkel, der volden i Bibelen tilhører en annen tid – noen vil kalle det en annen «husholdning»: Mens det var riktig av Gud å massakrere kvinner og barn for tre tusen år siden, er det kristnes oppgave i dag å stifte fred og forkynde budskapet om frelse.

Men så snart vi kommer til spørsmålet om dagens situasjon i Midt-Østen, vil mange av de samme konservative kristne mene at her opererer Gud *utenfor* dens åkalte «nådens tidshusholdning». Her gjelder ikke lenger regelen om å vende det andre kinnet til, selv om det ikke nødvendigvis er de kristnes oppgave selv å delta i krigshandlingene.

Det er heller ikke slik at kristne er gjennomførte pasifister. De fleste norske kristne mener det er noe som heter «rettferdig krig» og ser det som sin plikt å forsvare landet. I USA er det en selvfølge for mange kristne å støtte både dødsstraff og borgeres rett til å bære våpen.

Andre kilder. Når kristne skal si noe om *når* og *hvor* vold kan brukes, må de dra veksler på andre kilder enn Bibelen. Selv om mange av dem ser det som en selvfølge at menneskerettighetene harmonerer med kristendommen, har det ikke alltid vært slik. Det lå en annen tenkning bak korstogene og kirkens forfølgelser av jøder og «kjettere». Det ligger en annen

tenkning bak enkelte kirkers nasjonalistiske agenda i dag. Og det ligger en annen tenkning bak mange kristnes krav om strenge straffer for homofile handlinger.

Det blir for enkelt å forklare dette med at også kristne kan ta feil. Tvert imot bør vi erkjenne at dersom deler av den kristne Bibelen løsrives fra bestemte tolkningstradisjoner, og senere tilegnede prinsipper om frihet og menneskeverd, kan resultatet bli uhyggelig.

Utdefinering. Etter århundrer med splitting og fragmentering av den kristne kirke, er det fortsatt mange kristne som ganske enkelt tenker på den norske, protestantiske varianten når de snakker om kristendom. Andre retninger er blitt kalt «Den store skjøge» og «løgnskirken», og plasseres utenfor «sann kristendom».

Da bør man ikke bli forundret over at mange muslimer velger å gjøre det samme i møte med ekstrem tolkning av islam. Tvert imot bør vi ha stor respekt for muslimers valg om å tolke sin religion som fredelig.

77 Når kristne skal si noe om når og hvor vold kan brukes, må de dra veksler på andre kilder enn Bibelen.

Å forlange at de må ta oppgjør med sin egen religion for å ta avstand fra terror, er å underkjenne deres rett til selv å tolke sitt trosgrunnlag. Det er å underkjenne det viktige arbeidet moderate muslimske lærde gjør med å definere religionen slik at den samsvarer med menneskerettighetene.

Det er denne moderne definisjonen av islam som har fått en gruppe muslimske forskere til å plassere vestlige demokratier – ja, selv staten Israel – foran muslimske land på listen over land som harmonerer med muslimske verdier. Det er denne moderne definisjonen av islam som preger store deler av vestlige muslimske miljøer.

Det går an å ha to tanker i hodet på en gang: Selv om man teologisk kan mene at en religion er definert av Gud, kan man også anerkjenne at den blir til i den troendes bevissthet.